

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора Закладу вищої освіти

«Подільський державний університет»

Алла ІВАНОВСЬКА

«15»

2025 р.

ВИСНОВОК

Про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи ПАРАЩУКА Віталія Васильовича «Урожайність та якість сировини нагідок лікарських залежно від комплексу технологічних факторів в умовах західного Лісостепу», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія

ВИТЯГ

із протоколу міжкафедрального семінару факультету агротехнологій і природокористування Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» від 11 квітня 2025 року

ПРИСУТНІ:

Гораш О.С. – доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри рослинництва, селекції та насінництва – головуючий на засіданні

Хоміна В.Я. – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Овчарук В.І. – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри садівництва і виноградарства

Ткач О.В. – доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин

М'ялковський Р.О. – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою

Бахмат О.М. – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри екології і загальнобіологічних дисциплін

Лапчинський В.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан факультету агротехнологій і природокористування

Хмелянчишин Ю.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Григор'єв В.М. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, в.о. завідувача кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин

Плахтій Д.П. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри екології і загальнобіологічних дисциплін
Вільчинська Л.А. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Тарасюк В.А. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин
Безвіконний П.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою
Потапський Ю.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою
Козіна Т.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, асистент кафедри садівництва і виноградарства
Падалко Т.О. – доктор філософії, доцент, асистент кафедри садівництва і виноградарства
Небаба К.С. – кандидат сільськогосподарських наук, асистент кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Трач І.В. – кандидат сільськогосподарських наук, асистент кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин
Вітровчак Л.А. – доктор філософії, асистент кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин
Шейко І.М. – асистент кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Сікора А.Г. – асистент кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Загородний В.В. – аспірант кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Ороховський А.О. – аспірант кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Шкільний В.П. – аспірант кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою
Любицька Д.М. – аспірант кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою

Кількість присутніх 25 осіб, з яких 6 докторів сільськогосподарських наук, 13 кандидатів сільськогосподарських наук, 2 асистенти, 4 аспіранти

Порядок денний:

Розгляд дисертаційної роботи аспіранта кафедри рослинництва, селекції та насінництва Паращука Віталія Васильовича «Урожайність та якість сировини нагідок лікарських залежно від комплексу технологічних факторів в умовах західного Лісостепу», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство для надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів проведеного дослідження.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі рослинництва, селекції та насінництва факультету агротехнологій і природокористування Закладу вищої освіти «Подільський державний університет». Тема дисертаційної роботи затверджена вченою радою Подільського державного аграрно-технічного

університету 28 жовтня 2021 року, протокол №14. Науковим керівником призначено доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри рослинництва, селекції та насінництва Хоміну Вероніку Ярославівну.

СЛУХАЛИ:

Доповідь Паращука Віталія Васильовича на тему: «Урожайність та якість сировини нагідок лікарських залежно від комплексу технологічних факторів в умовах західного Лісостепу», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія.

За 20 хвилин доповідач виклав основні результати дисертаційного дослідження. Обґрунтував актуальність теми, вказав на мету та завдання дослідження, охарактеризував основні положення, що відображають наукову новизну та практичну цінність одержаних результатів.

Дисертанту учасниками семінару були задані питання:

Овчарук О.В., доктор сільськогосподарських наук, професор

- Відомо, що суцвіття нагідок лікарських бувають прості та махрові. Яка різниця між простою і махровою оцвітиною. До яких відносяться сорти, які Ви досліджували?

- Нагідки лікарські рослина довгого чи короткого світлового дня? У яких ґрунтово-кліматичних зонах вирощується культура?

Ткач О.В., доктор сільськогосподарських наук, професор

- Хімічний склад та фармакологічні властивості нагідок?

- Чи є в наших аптеках вітчизняні препарати на основі календули?

Овчарук В.І., доктор сільськогосподарських наук, професор

- Яка норма висіву, спосіб сівби і глибина заробки насіння нагідок лікарських?

Овчарук В.І., доктор сільськогосподарських наук, професор

- Яка норма висіву, спосіб сівби і глибина заробки насіння нагідок лікарських?

- Коли Ви проводили сівбу? Чи можлива підзимова сівба нагідок лікарських?

М'ялковський Р. О.,

- Яким методом визначали площу листового апарату?

- У яку фазу розвитку рослин був максимальний фотосинтетичний потенціал посівів?

Вільчинська Л.А., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- Дайте коротку характеристику регуляторів росту, які Ви застосовували в дослідженнях. Хто є оригінаторами препаратів?

- Де виведені сорти Сонячна красуня та Березотіцька сонячна? Чи входять вони до реєстру, якщо так, до якого року зареєстровані?

- Площа облікової ділянки? Який попередник?

Безвіконний П.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- Якою сівалкою проводили сівбу нагідок лікарських?

- Який фон живлення в дослідках?

Хмеляничисн Ю.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- Які методики використовували для визначення вмісту каротину і флавоноїдів?

- Через який період проводиться збір суцвіть за 10 проведених зборів?

Климишена Р.І., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- В презентації не представлено енергетичний аналіз, чи проводили Ви ці розрахунки?

- Якими методиками користувались при визначенні енергетичної ефективності? Який вихід валової енергії був у Ваших дослідках та максимальний приріст валової енергії у Мдж?

Степанченко В.М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- При якій температурі проводять сушіння суцвіть? Сушать у сушарках чи можливе природне сушіння?

- Чи існують вітчизняні стандарти до сировини нагідок? Які вимоги до сировини? Колір...домішки і т.п.

Григор'єв В.М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- Які бур'яни були в посівах? Як боролися? Чи можливе застосування гербіцидів?

- Чи проводили облік хвороб? Якими препаратами проводять боротьбу з хворобами?

У обговоренні дисертаційної роботи взяли участь:

Овчарук О.І., доктор сільськогосподарських наук, професор (рецензент), який відмітив про актуальність теми дисертаційної роботи, про її наукову новизну та практичну цінність. Звернув увагу на наукові розробки з питань вирощування лікарських рослин, що виконувались в межах нашого закладу в різні роки. Закцентував увагу на тому, що в університеті у переліку вибіркових дисциплін є дисципліна «Лікарські рослини». Розроблені здобувачкою агротехнічні заходи вирощування нагідок лікарських сприяють отриманню високої урожайності та економічного ефекту (рівень рентабельності – поверх 270%). Для агроформувань різних форм власності регіону, що вирощують або планують вирощувати лікарські культури, автор рекомендував і встановив доцільність вирощування культури в умовах зони та визначив, що урожайність повітряно-сухих суцвіть різнилася у розрізі сортів. Дещо більш урожайним виявився сорт Березотіцька сонячна, який сформував дещо вищі показники порівняно із сортом Сонячна красуня. За проведення 20 зборів суцвіть у сорту Березотіцька красуня була оптимальна урожайність суцвіть 1,53 т/га, у сорту Сонячна красуня на цьому ж варіанті урожайність склала 1,52 т/га, тобто різниця між сортами була не істотна, що свідчить про доцільність вирощування в умовах західного Лісостепу обох сортів. Частка впливу досліджуваних чинників, яка свідчить про значний вплив на урожайність суцвіть нагідок лікарських фактору В – кількості зборів суцвіть, відсоток залежно від року вегетації рослин становив 89-90, тоді як фактор сорт впливав на 4-6%.

Відмітивши високий теоретичний рівень підготовки здобувача Паращука Віталія Васильовича, набутий практичний досвід під час виконання досліджень і належне представлення отриманих результатів наукової роботи, вважаю, що дисертаційну роботу слід рекомендувати до захисту на разовій спеціалізованій вченій раді.

М'ялковський Р. О., доктор сільськогосподарських наук, професор (рецензент) вказав на актуальність виконаного наукового дослідження, на доцільність вирощування багатьох видів лікарських рослин, зокрема нагідок лікарських. Схема досліду вірна, фактори підібрані вдало. Доповідач гарно володіє матеріалом, чітко формулює відповіді на запитання. Наукова робота містить хорошу статистичну обробку даних, є дисперсійний аналіз, оцінка факторів експериментів за тестом Дункана, наведено кореляційні зв'язки між досліджуваними факторами та показниками продуктивності рослин у вигляді плеяди кореляційних зв'язків, що свідчить про відповідальний підхід здобувача до виконання та оформлення дисертаційної роботи і опрацювання експериментальних даних. Проте, є деякі зауваження та побажання: у списку власних публікацій відсутні лінки, потрібно додати; не на всі власні наукові праці є посилання в роботі; Немає нумерації на всіх додатках, а в тексті відсутні на них посилання; у рекомендаціях виробництву бажано вказати норми застосування рекомендованих регуляторів росту рослин; бажано було б вказати; є невдалі вирази та технічні помилки.

Проте, ці зауваження не знижують наукової і практичної цінності дисертаційної роботи. Тому, вважаю, що робота відповідає вимогам, що ставляться до робіт відповідного рівня і може бути допущена до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Ткач О.В., доктор сільськогосподарських наук, професор (рецензент) відмітив актуальність теми обраного наукового дослідження, вказав на високий рівень підготовки здобувача у представленні результатів дослідження. Відмітив, що цікава презентація, матеріал викладений у логічній послідовності. Значна кількість експериментальних даних, які статистично опрацьовані. Експериментальні дані показано у вигляді графіків та фото, що значно покращує сприйняття матеріалу. На мою думку, робота за оформленням відповідає вимогам, за змістом – спеціальності 201 «Агрономія». Серед незначних недоліків рецензент звернув увагу на відсутність посилань у тексті на додатки. Бажано було б також у вступі акцентувати увагу на учених, які здійснили значний внесок в розвиток галузі лікарського рослинництва.

Загалом вважаю, що наукова робота є завершеною науковою працею і рекомендую її до захисту на разовій спеціалізованій раді.

Хмелянчишин Ю.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, вказав на належну теоретичну і практичну підготовку здобувача Паращука Віктора Васильовича. Звернув увагу на гарне представлення презентаційного матеріалу: як самої презентації, так і роздаткового матеріалу: зразків насіння, рослин двох досліджуваних сортів нагідок лікарських, та препаратів на основі нагідок. Відмітив, що робота має наукову новизну і практичну цінність для

сільгосптоваровиробників і з огляду на високий рівень рентабельності культури, може становити значний інтерес для широкого кола науковців і виробників.

На мою думку, дисертаційну роботу слід рекомендувати до захисту на разовій спеціалізованій вченій раді.

Вільчинська Л.А., кандидат сільськогосподарських наук, доцент вказала на доцільність виконання досліджень із лікарськими рослинами, зокрема в умовах зони Лісостепу України, оскільки спостерігається тенденція до зміни погодно-кліматичних умов у сторону потепління, тому наразі слід включати в сівозміни нішеві теплолюбні культури, які до тепер не вирощувались, і отримувати стабільну урожайність. Звернула увагу на гарну фахову підготовку здобувача Паращука Віктора Васильовича, який дав обґрунтовані відповіді на запитання і на відповідному рівні доповів результати своїх наукових досліджень.

В цілому вважаю, що дисертаційну роботу слід рекомендувати до захисту на разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Визнати дисертаційну роботу Паращука Віталія Васильовича «Урожайність та якість сировини нагідок лікарських залежно від комплексу технологічних факторів в умовах західного Лісостепу», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія завершеним науковим дослідженням, яке має наукову новизну і практичну цінність. Дисертаційна робота відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України №40 від 12 січня 2017 року про затвердження вимог до оформлення дисертацій», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету міністрів України №44 від 12 січня 2022 рік (зі змінами).

З урахуванням наукової компетентності здобувача Паращука Віталія Васильовича, дисертаційна робота на тему: «Урожайність та якість сировини нагідок лікарських залежно від комплексу технологічних факторів в умовах західного Лісостепу» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття доктора філософії в галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія.

2. Пропонувати вченій раді Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» розглянути кандидатури членів - разової спеціалізованої вченої ради, створеної для прийняття до розгляду та проведення захисту дисертації Паращука Віталія Васильовича на тему: «Урожайність та якість сировини нагідок лікарських залежно від комплексу технологічних факторів в умовах західного Лісостепу», поданої на здобуття

наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія:

- Овчарука Олега Васильовича – доктора сільськогосподарських наук, доцента, професора кафедри рослинництва, селекції та насінництва Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (голова спецради)

- Ткача Олега Васильовича – доктора сільськогосподарських наук, професора, професора кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (рецензент)

- Тарасюка Валерія Анатолійовича – кандидата сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (рецензент)

- Мойсієнко Віру Василівну – доктора сільськогосподарських наук, професора, професора кафедри технологій у рослинництві Поліського національного університету (офіційний опонент)

- Федорчука Михайла Івановича – доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри ґрунтознавства та агрохімії Миколаївського національного аграрного університету (офіційний опонент)

Результати відкритого голосування:

За – 25

Проти – немає

Утрималося – немає

Головуючий на засіданні:

доктор сільськогосподарських наук,
професор, Заслужений діяч науки і
техніки України, професор
кафедри рослинництва,
селекції та насінництва ЗВО «ПДУ»

Олександр ГОРАШ

Секретар:

кандидат сільськогосподарських наук,
доцент рослинництва, селекції
та насінництва ЗВО «ПДУ»

Ріта КЛИМИШЕНА